

NYTT HUS. Hector Ramirez och Marly Pedra Gaitan har efter åren i gerillan fått möjlighet till familjeliv, med gemensamma sonen Braison och Marlys son Camilo.

KOOPERATIVJOBBS. Luz Dary och Nancy ansvarar för skötseln av grisar. Duber och Sebastian sprutar gödningsmedel över ananasfälten, som är kooperativets största satsning. Före detta gerillasoldaten Lisbeth gör i ordning en av vägnarna i byn. Hector Ramirez ger mjölk till sonen Braison. Johnatan och hans vänner från Agua Bonita på en marknad i en närliggande stad.

Ett nytt liv efter många års krig

COLOMBIA: Det har gått två år sedan fredsavtalet mellan Farc och Colombias regering skrevs under. Jobb till de före detta gerillasoldaterna är avgörande för att freden ska bli långsiktig, men hjälpen har dröjt. Samtidigt har flera Farc-kooperativ bildats, som själva organiserar sig för ett nytt liv.

Husen ligger i raka rader här, med robusta plåttak och de flesta fasader täckta av färgglada målningar med revolutionära ikoner och slagord. Var och en har sitt eget hem och kan stänga om sig nu, men kollektivet är fortfarande viktigast. Marly Pedra Gaitan, eller Tatiana, som är hennes gerillanamn, är en av de ansvariga för ekonomin i byn Agua Bonita och att fördela resurserna rättvist.

– Om vi till exempel får in kött så går jag och delar ut det till alla olika hushåll, förklarar hon. I kooperativet finns fiskodlingar, ett snickeri och 170 000 ananaspantor som sträcker ut sig i långa rader mellan mindre odlingar av bland annat kaffe, yuca och banan. – Vi ska starta mikroföretag och

ha egna jobb för att tjäna pengar, så våra barn kommer att få en bättre framtid, säger Tatiana.

HON VAR 13 år första gången hon försökte gå med i Farc, men blev hemskickad igen för att hon var för liten.

De sju syskonen växte upp med sin mormor och hon gick i skolan till och med sjuan. Sedan tog arbetet med att skörda kaffe, bönor och majs över. Inbördeskriget var ständigt närvarande och Tatiana säger att hon såg mer våld innan hon till slut accepterades i gerillan som 21-åring.

– Där vi bodde störde armén mycket, det var som förföljelse, så jag gjorde alltid gerillan små tjänster.

I Farc gällde uppstigning klockan fyra, studier av Marx och de dagliga sysslorna, men också långa vandringar och sammandrabbningar. – Det är en tung erfarenhet, väldigt svår. Jag var inte van att vara vaken hela natten, gå så långt och bära så tungt.

SEDAN FREDSAVTALET skrevs under har drygt 13 000 personer registrerats för återintegrering i samhället. Samtidigt har minst 80 tidigare gerillamedlemmar dödas och sex förts bort av paramilitärer och försvunnit.

Säkerhetsläget är fortsatt allvarligt och frustrationen över att allt tar så lång tid tydligt. Hector Martínez, eller Jimmy Salcedo som varit hans namn i strid, har varit en del

av Farc i över 30 år, motiverad av militärens maktmissbruk gentemot arbetarklassen och den ojämlikhet som i hög grad fortfarande präglar Colombia. I dag är han besviken och säger att staten inte lever upp till sin del av fredsavtalet. – Vi har alltid varit öppna för en politisk lösning på konflikten, med några minimala garantier, vilket är vad de gett oss, men som de inte uppfyller. De fortsätter att döda oss trots att vi har lämnat ifrån oss vapnen.

GUADALUPE GUERRERO arbetar på myndigheten för återintegrering och anser att de har uppfyllt allt i avtalet.

”Begick vi misstag? Ja, det gjorde vi och därför har ledarna bett om ursäkt till offren.”

HECTOR MARTÍNEZ
f d Farc-soldat

– Vi har uppfyllt engångsbidraget, den månatliga ersättningen och att ansluta dem till sjukvård och pension. Det som saknas och som människor är missnöjda med är de produktiva projekten, säger hon. 15 jordbruksprojekt med drygt 1 100 före detta gerillasoldater har godkänts för statligt stöd. Långt fler väntar på besked, men det är en långsam process.

ÄVEN PÅ HÖGSTA nivå inom Farc är missnöjet ett faktum. Nyligen varnade senatoren och före detta Farc-befälhavaren Victoria Sandino för att läget för fredsavtalet är allvarligt och att framstegen har stannat av. Hon anser att situationen har förvärrats sedan Iván Duque i augusti tillträdde som Colombias nye president.

Han var inför valet starkt kritisk till fredsavtalet och de hårdast drabbade av konflikten har varit oroliga för att han ska riva upp eller låta bli att implementera delar av det. Men priset för att skrota avtalet skulle sannolikt bli för högt i form av ekonomiskt och politiskt internationellt stöd kopplat till fredsprocessen och sedan tillträdet har Duque snarast försvarat det.

MISSNÖJET MED FREDSAVTALET handlar i hög grad om att många anser att Farc kommit för lätt undan. Jimmy Salcedo förstår att det är känsligt, men anser att man måste se till helheten.

– Vi kan inte ignorera att vi har visst ansvar, men man måste se att det handlar om två arméer som har mötts och civilbefolkningen har

kommit emellan. Begick vi misstag? Ja, det gjorde vi och därför har ledarna bett om ursäkt till offren. Men från regeringen har ingen gjort det och de borde de.

JIMMYS FÖRÄLDRAR var analfabeter och familjen fattig. Själv fick han gå tre år i skolan och vart han sedan än reste för att arbeta upplevde han förtrycket från militären.

– När en patrull från armén dök upp samlade de ihop oss arbetare och brände allt vi hade: kläder, hängmattor, myggnät. De slog och hotade oss. Det är sådant som fyller en med vrede och anledningar att kämpa mot den politik som staten för.

Farc fanns alltid närvarande och när han väl bestämde sig för att gå med var det för att han fått nog. Kooperativet Agua Bonita har inte accepterats för statliga bidrag, men investerar hälften av sina personliga utbetalningar och fått internationellt stöd från bland annat Sverige. Utöver odlingarna finns en verkstad där de tillverkar kängor, en svinstia och en stor hönsgrädd.

EN LÅNGSIKTIG FRED hänger i hög grad på att återintegreringen lyckas. Om de tidigare gerillasoldaterna känner att de inte får en verklig chans till ett bättre liv finns risken att fler går tillbaka till illegala aktiviteter.

Men myndigheterna vill skynda långsamt. Många har spenderat ett eller flera decennier med gerillan och aldrig gått ut skolan. Guadalupe Guerrero anser att de produktiva projekten för att bli hållbara måste ses som ett mål i processen, snarare

Fakta: Fredsprocessen

- 2 oktober 2016 folkomröstade Colombia om fredsavtalet med Farc. Nej-sidan vann med knapp marginal. Dess främsta företrädare var tidigare presidenten Álvaro Uribe.
- 24 november 2016 skrevs fredsavtalet under efter mindre modifieringar, pådrivet av dåvarande president **Juan Manuel Santos**.
- 27 juni 2017 högtidlighölls att gerillan lämnat alla sina vapen till FN.

Återintegrering

- 14 041 tidigare gerillamedlemmar ska återintegreras.
- 13 038 personer har ackrediterats för stöd och bidrag inom processen för återintegrering.
- 12 537 personer har tagit emot engångsbeloppet på motsvarande knappt 5 700 kronor.
- 10 279 personer har börjat ta emot en övergångsersättning på 90 procent av minimilönen i Colombia under två år.

än en start. Som exempel ger hon ett tidigare försök med avväpnade paramilitärer.

– Det som gjordes då var att ge dem produktiva projekt direkt och inget av dem fungerar längre, för det föregicks inte av någon akademisk eller praktisk utbildning. Det misstaget vill de inte upprepa. – Det var ett misslyckande för

Fakta: Farc

- Farc-gerillan bildades 1964 och förde en väpnad kamp mot statens styrkor och paramilitärer.
- Farc klassades som en terrororganisation av bland annat Colombia, USA, Kanada och EU. EU tog bort organisationen från sin terrorlista ett år efter fredsavtalet, i november förra året.
- 2016 nådde parterna en överenskommelse om fred, efter fyra års förhandlingar.
- När Farc-gerillan 2017 ombildades till ett politiskt parti bytte man namn, men valde att behålla den gamla förkortningen.

Agua Bonita

- Runt 250 personer bor i byn, varav 170 har investerat i kooperativet. Projektet har fortfarande inte accepterats för att få statligt stöd inom ramen för fredsavtalet.
- Medlemmarna i kooperativet har investerat hälften av sina engångsbelopp och resten av resurserna kommer från externa finansierare, varav den svenska ambassaden är en.

hela den ekonomiska återanpassningen. Så om vi nu vill skapa en hållbar och trovärdig fred, så måste vi göra saker ett steg i taget.

JIMMY SALCEDO kommer ut på veckan med Braison Josué Martínez i famnen. Han är knappt ett år gammal och en tydlig symbol för det nya livet.

– Nu har vi möjlighet att leva som en familj, säger Tatiana och skiner upp. Hon och Jimmy har varit ett par sedan flera år, men när hon blev gravid med Braison var fredsprocessen redan igång och de kunde behålla barnet. I gerillan fanns familjeliv inte ens på kartan. – Inte för att de tvingar en att göra abort, men man är medveten

”Där vi bodde störde armén mycket, det var som förföljelse, så jag gjorde alltid gerillan små tjänster”

MARLY PEDRA GAITAN
f d Farc-soldat

själv. Åtminstone jag tänkte: Vad ska jag göra med min utrustning, min väst och mitt gevär om jag har ett barn att bära på?

ATT DE NU har ett tryggt hem inne-bär också att hon har kunnat ta dit sin första son. Camilo Ortiz ligger inne på sängen med en telefon i händerna. Han var bara fyra år när Tatiana gick med i gerillan och har vuxit upp med sin mormor.

– Det var svårt, jag tänkte på honom varje dag och hur han växte utan att jag kunde träffa honom. Att kunna återförenas med sin familj efter åren i gerillan beskriver Tatiana som en enorm glädje. Jimmy har pratat med några syskon via telefon, efter över 30 år utan någon

som helst kontakt. Sorgen strålar ur honom när han berättar att han inte har kunnat hälsa på dem. Men trots det har han ofrån ångrar han ingenting.

– Det är en uppoffring, men den stärker mig för jag vet att jag inte bara kämpar för min familj utan för ett helt folk. Den stora ojämlikheten i det här landet gör att jag har gjort uppoffringar utifrån en väldigt tydlig övertygelse.

VÄGEN TILL ETT jämlikt samhälle är fortfarande lång, men trots hot om att ta upp vapnen igen är förändringen på ett personligt plan för många inom Farc definitiv. – Härifrån flyttar jag inte. Vi får vänta och se, men ska de ta mig härifrån får de göra det handgripligen, säger Tatiana.

Jimmy tar en paus från den lilla kryddträdgården de håller på att göra i ordning. Inte heller han är beredd att ge upp det nya livet. – Vi motiveras av vårt engagemang för fred. Vore det inte för det skulle vi säkert ha tagit upp vapnen igen, eftersom staten inte uppfyller vad den lovat. Men vårt åtagande är fred och vi kommer att fortsätta med det.

GP på plats i Colombia

Text: **ÅSA WELANDER**
Bild: **FABIO CUTTICA**